Forebyggelse af skolefravær – Undersøgelse af eksisterende viden om skolebaserede indsatser til forebyggelse af langvarigt skolefravær

Hovedresultater

Mikkel Giver Kjer og Maja Corydon

VIVE

Hovedresultater

Siden covid-19-pandemien er skolefraværet steget markant. Det gælder ikke kun i Danmark, men også internationalt (OECD, 2026). Det gennemsnitlige fravær blandt elever i grundskolen er steget, antallet af elever med længerevarende fravær er vokset, og samlet set er skolefravær i dag så omfattende en udfordring, at det eksplicit omtales i regeringens politiske grundlag (Børne- og Undervisningsministeriet, 2026).

Denne rapport udgør et første skridt i arbejdet med at kortlægge eksisterende viden om forebyggelse af skolefravær på tværs af forskning, evalueringer og praksiserfaringer. I det følgende opsummerer vi undersøgelsens hovedresultater og peger på centrale perspektiver for den fremtidige vidensopbygning på området.

Centrale temaer og indsatser identificeret i litteraturen

Litteraturen peger på en række gennemgående temaer og konkrete indsatser, som kan være virkningsfulde for skoler at være opmærksomme på i forebyggelsesindsatser mod fravær:

- *Tidlig opsporing og øget monitorering*: Tidlig identifikation af mistrivsel og begyndende fravær forudsætter en systematisk indsats med fokus på fremmøderegistrering, trivselsvurderinger og risikofaktorer hos eleven, familien og skolen. Samtidig peger litteraturen på vigtigheden af klare procedurer, tværfagligt samarbejde og hurtig opfølgning ved bekymrende fraværsmønstre (se konkrete indsatser i afsnit 4.1 i rapporten).
- *Styrket skole-hjem-samarbejde*: En tæt og vedvarende dialog med forældre samt tydelig kommunikation om betydningen af fremmøde kan understøtte elevernes tilknytning til skolen. Samtidig fremhæver litteraturen vigtigheden af et skole-hjem-samarbejde baseret på dialog, fælles ansvar og tillid frem for kontrol og problemfokusering (se konkrete indsatser i afsnit 4.2 i rapporten).
- *Øget motivation blandt elever*: Stærke lærer-elev-relationer og stabile klassefællesskaber kan bidrage til at styrke elevernes motivation og tilknytning til skolen. Litteraturen fremhæver desuden, at relationel støtte og vedvarende opfølgning har større betydning for elevernes deltagelse og fremmøde end kortvarige eller enkeltstående indsatser (se konkrete indsatser i afsnit 4.3 i rapporten).

En gennemgående pointe i rapporten er således, at forebyggelse af skolefravær ikke alene handler om særskilte fraværsindsatser. En væsentlig del af det forebyggende arbejde er ifølge den gennemgåede forskning tæt forbundet med skolens generelle pædagogiske og didaktiske praksis samt samarbejdet med forældrene. Det går igen på tværs af de tre temaer og de konkrete indsatser, der er beskrevet i rapporten.

Evidensgrundlaget for forebyggende indsatser mod skolefravær er fortsat begrænset

Litteraturen er præget af få robuste effektstudier og relativt få dybdegående undersøgelser af, hvordan indsatser virker i forskellige kontekster. Det vanskeliggør sikre konklusioner om både effekter og indsatsernes overførbarhed til en dansk skolekontekst. Samtidig er det tydeligt, at vidensgrundlaget ikke er fulgt med udviklingen i skolefraværet (Kjer et al., 2026). I den offentlige debat fremføres ofte konkrete bud på løsninger, fx klasseloft, tolærerordninger og styrkede støttemuligheder (Danmarks Lærerforening, 2025; Forældrekommissionen, 2026). Den eksisterende forskning giver dog fortsat kun begrænset viden om, hvorvidt løsningerne rent faktisk kan forebygge det stigende fravær, samt om disse indsatser er de mest effektive til at forebygge fravær.

Når indsatser for at afhjælpe skolefravær lykkes, kan der være store økonomiske gevinster at hente for kommunerne (Social- og Boligstyrelsen, 2024). Alligevel synes der i dag at være en konsensus om, at indsatser ofte iværksættes sent – og når problemerne er blevet komplekse. Men hvis ressourcerne skal flyttes og sættes tidligere ind, er der brug for mere viden om, hvad der virker, hvad det koster, og hvilke organisatoriske forudsætninger der skal være på plads. På disse områder er vidensgrundlaget fortsat fragmenteret.

Behov for mere ambitiøse studier af forebyggende indsatser

Der er derfor behov for mere ambitiøse studier af skolebaserede indsatser – forstået som indsatser, der kan iværksættes og implementeres inden for skolens eksisterende rammer og ansvar, men også indsatser, der går på tværs af skole og hjem eller involverer kommunale aktører med tilknytning til skolen. Fremtidige undersøgelser bør ikke alene undersøge, om eksisterende indsatser virker, men også belyse, hvordan de implementeres i praksis, hvilke organisatoriske betingelser der understøtter deres virkning, og hvilke ressourcer de kræver.

Kommuner og skoler står derfor med en væsentlig, men vanskelig prioriteringsopgave. Et styrket forebyggende arbejde med bedre opsporing og monitorering, tættere skole-hjem-samarbejde og stærkere elev-lærer-relationer kan ikke uden videre realiseres gennem en anderledes organisering eller omprioritering af de ressourcer, skolerne allerede har. Det vil endvidere være blåøjet at antage, at skolerne kan løfte det forebyggende arbejde med de nuværende ressourcer alene.

Noget kan naturligvis gøres inden for skolernes eksisterende rammer – fx gennem mere systematisk monitorering, opfølgning og tydeligere procedurer, hvilket flere af de beskrevne indsatser illustrerer. Men et mere omfattende og vedvarende forebyggende arbejde forudsætter samtidig, at skolerne har mulighed for at støtte de elever, der har behov for mere målrettede, individuelle og til tider omfattende indsatser. Det centrale spørgsmål er derfor ikke alene, hvordan de eksisterende ressourcer prioriteres, men også, hvilke rammer, kompetencer og ressourcer der er nødvendige, for at skolerne reelt kan arbejde systematisk og forebyggende med skolefravær.

Fakta om undersøgelsen

Undersøgelsens datagrundlag består af:

- En litteraturkortlægning af national og international forskning og litteratur på området. Fokus har været faglige, sociale og organisatoriske indsatser og tiltag i en skolekontekst. Der er foretaget søgning med søgestreng på EBSCO (Academic Search Premier, ERIC, APA PsycInfo) NVA, SWEPub og Research Portal Denmark. Derudover er der foretaget citation tracking af de inkluderede studiers referencer. Søgningen er yderligere suppleret med anden relevant litteratur i form af undersøgelser, evalueringer, rapporter, videnshæfter og bøger fremsøgt på Google Scholar og Bibliotek.dk.
- Fem interviews med eksperter og andre relevante praksisaktører på området, som bidrager til at kvalificere og udbygge vidensgrundlaget for kortlægningen.

Dataindsamlingen er foretaget i perioden marts-juni 2026.

Hovedresultater: Forebyggelse af skolefravær – Undersøgelse af eksisterende viden om skolebaserede indsatser til forebyggelse af langvarigt skolefravær
VIVE/2026
HR_304133